

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET F. S. protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 8857/16)

PRESUDA

Članak 1. Protokola br. 7 • Postupovne zaštitne mjere u pogledu protjerivanja stranaca • Protjerivanje iz razloga nacionalne sigurnosti bez obrazloženja na temelju klasificiranih informacija koje nisu otkrivene podnositelju zahtjeva • Znatno ograničenje postupovnih prava podnositelja zahtjeva bez dostatnih kompenzacijskih zaštitnih mjera

Pripremljeno Tajništvo. Nije obvezujuće za Sud.

STRASBOURG

5. prosinca 2023.

KONAČNA

05/03/2024

*Ova je presuda postala konačna u skladu s člankom 44 § 2 Konvencije.
Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu F. S. protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Arnfinn Bårdsen, *predsjednik*,

Jovan Ilievski,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel,

Lorraine Schembri Orland,

Frédéric Krenç,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 8857/16) protiv Republike Hrvatske koji je g. F. S., osoba koja u relevantno vrijeme nije imala državljanstvo, a sada je državljanin Bosne i Hercegovine („podnositelj zahtjeva”), podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 15. veljače 2016.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovorima o zakonitosti i uvjetima u kojima je podnositelj boravio lišen slobode, ograničenjima njegova kretanja, privatnog i obiteljskog života i postupovnih prava, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

odluku da ime podnositelja zahtjeva ne bude objavljeno,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 14. studenoga 2023.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na protjerivanje podnositelja zahtjeva iz Hrvatske iz razloga nacionalne sigurnosti bez navođenja obrazloženja. Podnositelj prigovara zbog povrede članka 1. Protokola br. 7.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1991. u Rimu, a njegovo trenutačno boravište nije poznato. Zastupala ga je gđa N. Owens, odvjetnica u Zagrebu.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta može se sažeti kako slijedi.

5. Prema navodima podnositelja zahtjeva, živio je u Hrvatskoj od 1998., a bio je državljanin Bosne i Hercegovine. Budući da su mu roditelji preminuli kad je bio dijete, živio je sa sestrom, djedom i dvjema tetama, koji su svi hrvatski državljani. Godine 2005. odobren mu je privremeni boravak u Hrvatskoj, a 2008. odobren mu je stalni boravak.

6. Godine 2011. podnositelj zahtjeva prvi je put podnio zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva.

7. Dana 19. prosinca 2011. Ministarstvo unutarnjih poslova izdalo je podnositelju zahtjeva zajamčenje primitka u hrvatsko državljanstvo ako se odrekne državljanstva Bosne i Hercegovine ili dostavi dokaz da ga se odrekao u roku od dvije godine. U obrazloženju, Ministarstvo je objasnilo da je podnositelj zahtjeva ispunio sve potrebne pretpostavke za dobivanje zajamčenja, a time i hrvatskog državljanstva. Pozvalo se i na članak 8.a Zakona o hrvatskom državljanstvu.

8. U ožujku 2013. podnositelj zahtjeva odrekao se državljanstva Bosne i Hercegovine i postao osoba bez državljanstva. Nakon toga ponovno je podnio zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva, a u tom kontekstu podvrgnut je sigurnosnoj provjeri u skladu sa Zakonom o sigurnosnim provjerama (vidi stavak 32. ove presude).

9. Prema navodima podnositelja zahtjeva, dana 16. listopada 2014. pozvan je u policijsku upravu zagrebačku, gdje ga je susreo B., koji je rekao da je agent državne obavještajne agencije (dalje u tekstu: „Agencija”). B. je od njega zatražio da surađuje s Agencijom davanjem informacija o osobama koje poznaje iz svoje muslimanske zajednice. Podnositelj je naveo da mu je B. prijetio da će, ako odbije surađivati, dobiti negativno mišljenje o zahtjevu za državljanstvo, njegov će boravak biti ukinut i u konačnici će biti protjeran iz zemlje. Podnositelj zahtjeva isprva je pristao na prijedlog te se sljedeći dan sastao s B.-om izvan prostorija policije. B. je zatim navodno počeo ispitivati podnositelja o njegovim stavovima o islamu, ISIS-u i određenim osobama te je tražio presliku svih kontakata s njegova mobilnog telefona. Podnositelj zahtjeva zatim je rekao B.-u da je suradnja koja se od njega traži u suprotnosti s njegovim vjerskim i moralnim uvjerenjima i da odbija u tome sudjelovati. B. se naljutio te je otišao.

10. Dana 3. studenoga 2014. Agencija je obavijestila policiju da u odnosu na podnositelja zahtjeva postoje zapreke iz razloga nacionalne sigurnosti za stjecanje hrvatskog državljanstva, bez davanja daljnjeg obrazloženja.

I. POSTUPAK ZA PRIMANJE U HRVATSKO DRŽAVLJANSTVO

11. Na temelju gore navedenog mišljenja (vidi stavak 10.), dana 6. studenoga 2014. Ministarstvo unutarnjih poslova odbilo je podnositeljev zahtjev za stjecanje državljanstva na temelju članka 26. stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu navodeći da podnositelj ispunjava sve pretpostavke za stjecanje hrvatskog državljanstva, ali da bi ono bilo protivno interesima Republike Hrvatske.

12. Dana 14. siječnja 2015. podnositelj zahtjeva osporio je rješenje Ministarstva pred Upravnim sudom u Zagrebu, koji je održao raspravu i izvršio uvid u klasificiranu dokumentaciju Agencije.

13. Presudom od 13. svibnja 2016. Upravni sud odbio je podnositeljev tužbeni zahtjev za poništavanje rješenja Ministarstva zaključivši da Agencija nije imala zakonsku obvezu obrazložiti svoje negativno mišljenje o podnositelju jer je riječ bila o nacionalnoj sigurnosti. Sud je dalje naglasio da vlasti imaju diskrecijsku ovlast kad odlučuju tko će biti primljen u hrvatsko državljanstvo, te da je sudska kontrola bila ograničena na provjeru toga jesu li ispunjene formalne pretpostavke. U dijelu u kojem je podnositelj zahtjeva prigovorio zbog navodnog pritiska od strane agenta Agencije (vidi stavak 9. ove presude), sud ga je uputio da upotrijebi pravno sredstvo predviđeno mjerodavnim zakonodavstvom o sustavu prikupljanja obavještajnih podataka i podnese predstavku o nezakonitim postupcima Agencije posebnom vijeću sastavljenom od sedam članova koje imenuje Sabor.

14. Povodom žalbe, i nakon što je također izvršio uvid u klasificiranu dokumentaciju Agencije, dana 30. siječnja 2017. Visoki upravni sud potvrdio je prvostupanjsku presudu. Ponovio je da je sigurnosna provjera podnositelja zahtjeva bila provedena u skladu sa zakonom, kako je propisano za sve osobe koje su podnijele zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva, te da podnositelj za svaku primjedbu koju je imao u vezi s djelovanjem obavještajne agencije treba upotrijebiti pravno sredstvo predviđeno mjerodavnim zakonodavstvom o sustavu prikupljanja obavještajnih podataka.

15. Dana 20. listopada 2020. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva. Nakon što je ispitao njegov predmet na temelju članka 6. Konvencije, Ustavni sud zaključio je da bilo kakva ograničenja načela kontradiktornog postupka ili jednakosti oružja nisu bila takva da bi povrijedila bit njegova prava na pošteno suđenje jer su upravni sudovi, kao sudovi pune jurisdikcije imali pristup klasificiranim dokumentima na kojima se temeljila odluka i bili su ovlašteni detaljno ispitati razloge za neotkrivanje tih dokumenata i ocijeniti valjanost tih razloga.

16. Troje od dvanaest sudaca Ustavnog suda dalo je izdvojeno mišljenje. Sutkinja Ingrid Antičević-Marinović smatrala je da su podnositeljeva postupovna prava bila povrijeđena i kritizirala je Ustavni sud jer nije slijedio sudske praksu Suda u predmetu *Muhammad i Muhammad protiv Rumunjske* ([VV], br. 80982/12, 15. listopada 2020.). Sudac Andrej Abramović smatrao je da je sudska kontrola u podnositeljevu predmetu bila samo formalna jer upravni sudovi ni na koji način nisu ispitali klasificirane dokumente Agencije, već su ih jednostavno prihvatili. Sudac Goran Selanec naveo je da su upravni sudovi odbili provesti bilo kakav sadržajni nadzor utvrđenih činjenica na temelju kojih je Agencija utvrdila da podnositelj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost. Prema njegovu mišljenju, Ustavni sud nije slijedio svoja prijašnja utvrđenja, posebice odluku br. U-I-1007/12 od 24. lipnja 2020. (vidi stavak 37. ove presude), kao ni relevantnu sudske praksu Suda o tom pitanju.

II. POSTUPAK PROTJERIVANJA

17. Dana 13. siječnja 2015. Agencija je Ministarstvu unutarnjih poslova dostavila klasificirani dokument u kojem se navodi da su ispunjeni svi uvjeti za protjerivanje podnositelja zahtjeva iz Hrvatske jer predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost u smislu članka 106. stavka 1. točke 4. Zakona o strancima.

18. Na temelju tog dokumenta, dana 27. veljače 2015. policija je donijela rješenje o protjerivanju podnositelja zahtjeva te mu je zabranila ponovni ulazak u zemlju na jednu godinu. Njegova je žalba protiv tog rješenja odbijena.

19. Dana 2. svibnja 2016. Upravni sud u Zagrebu odbio je podnositeljevu upravnu tužbu utvrdivši da je upravno rješenje bilo zakonito i da podnositelj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost prema klasificiranom dokumentu Agencije od 13. siječnja 2015., koji, u skladu s člankom 5. stavkom 2. Zakona o strancima, nije morao sadržavati obrazloženje.

20. Dana 30. siječnja 2017. Visoki upravni sud potvrdio je prvostupanjsku presudu pozivajući se na činjenicu da su suci u upravnom sporu vođenom radi podnositeljevog primitka u državljanstvo izvršili uvid u klasificirane dokumente koji se na njega odnose.

21. Dana 20. listopada 2020. Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva utvrdivši da su upravni sudovi ispitali sve njegove prigovore i utvrdili da postoje opravdani razlozi za rješenje o protjerivanju podnositelja iz zemlje i da nije bilo proizvoljnosti u odlučivanju. Istih troje sudaca Ustavnog suda dalo je izdvojeno mišljenje iz istih razloga kao i u postupku radi primanja u državljanstvo (vidi stavak 16. ove presude).

III. POSTUPAK ZA PRESTANAK STALNOG BORA VKA

22. Dana 10. ožujka 2015. policija je podnositelju ukinula stalni boravak u Hrvatskoj. To rješenje temeljilo se na klasificiranom dokumentu Agencije od 13. siječnja 2015. (vidi stavak 17. ove presude), kao i rješenju o protjerivanju podnositelja i zabrani ponovnog ulaska u zemlju (vidi stavak 18. ove presude). Istog dana, policija je donijela i rješenje o povratku podnositelja zahtjeva, u kojemu mu je naložila da napusti Hrvatsku u roku od trideset dana. Njegove su žalbe protiv obaju rješenja odbijene.

23. Upravni sud u Zagrebu odbio je podnositeljeve tužbe protiv tih rješenja, a Visoki upravni sud odbio je njegove žalbe povezane s time.

24. Dana 20. listopada 2020. Ustavni sud odbio je njegovu ustavnu tužbu, a isti suci tog suda dali su izdvojeno mišljenje iz istih razloga kao i u postupku radi primanja u državljanstvo (vidi stavak 16. ove presude).

IV. UHIĆENJE PODNOSITELJA ZAHTJEVA I BORAVAK U PRIHVATNOM CENTRU JEŽEVO

25. Dana 24. listopada 2015. podnositelj zahtjeva uhićen je dok je pokušavao nezakonito prijeći granicu iz Hrvatske u Sloveniju. Budući da su rješenja o njegovu protjerivanju i povratku već bila donesena, ali on nije postupio po tim rješenjima, policija je donijela novo rješenje o njegovu protjerivanju te mu je odredila smještaj u Prihvatnom centru Ježevo u trajanju od šest mjeseci. Podnositelj zahtjeva nikada nije osporio to rješenje pred upravnim sudovima.

26. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je Prihvatni centar Ježevo tijekom njegova boravka bio prenapučen. Vlada je ustvrdila da je od 25. listopada do 28. prosinca 2015. podnositelj zahtjeva boravio u prostoriji površine 25 m² s još pet osoba. Zbog velikog vala migranata sobu je od 28. prosinca 2015. do 22. veljače 2016. dijelio s jedanaest osoba, a do 4. ožujka 2016. s osam osoba. Nakon tog datuma premješten je u drugu sobu površine 12 m², u kojoj je boravio sam.

27. Tijekom boravka u Prihvatnom centru Ježevo podnositelj zahtjeva mogao se slobodno kretati cijelim prostorom u razdoblju od 8 sati do 22 sata, što je uključivalo i najmanje dva sata na otvorenom. Na vanjskom su prostoru zbog velikog vala migranata podignuti privremeni šatori pa je pristup tom prostoru bio otežan tijekom prva dva mjeseca 2016.

28. Kad je riječ o njegovu protjerivanju iz Hrvatske, čini se da određeno vrijeme podnositelj zahtjeva nije mogao biti vraćen u Bosnu i Hercegovinu jer više nije bio državljanin te zemlje. Međutim, točno neutvrđenog datuma podnositelju je vraćeno državljanstvo Bosne i Hercegovine, a Hrvatsku je dobrovoljno napustio 23. srpnja 2016.

V. PREDSTAVKA PODNOSITELJA ZAHTJEVA NA RAD OBAVJEŠTAJNE AGENCIJE

29. Dana 26. ožujka 2015. podnositelj zahtjeva poslao je dopis Vijeću Hrvatskog sabora za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija u kojem je naveo da je bio žrtva nepravilnog postupanja od strane obavještajne službe.

30. Nakon što je obavilo neposredan nadzor nad radom Agencije i razgovore s agentima koji su radili na predmetu podnositelja zahtjeva, Vijeće je obavijestilo podnositelja da u njegovu predmetu nije utvrdilo postojanje nepravilnog postupanja od strane Agencije.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

31. Mjerodavne odredbe Zakona o hrvatskom državljanstvu, Narodne novine br. 53/91, s izmjenama i dopunama) glase:

Članak 8.1.

„Prirođenjem može steći hrvatsko državljanstvo stranac koji je podnio zahtjev za primanje u hrvatsko državljanstvo ako udovoljava ovim pretpostavkama:

1. da je navršio 18 godina života;
2. da ima otpust iz stranog državljanstva ili da podnese dokaz da će otpust dobiti ako bude primljen u hrvatsko državljanstvo;
3. da je do podnošenja zahtjeva imao prijavljen boravak najmanje pet godina neprekidno na teritoriju Republike Hrvatske i ima odobren status stranca na stalnom boravku;
4. da poznaje hrvatski jezik i latinično pismo, hrvatsku kulturu i društveno uređenje;
5. da poštuje pravni poredak Republike Hrvatske, da je podmirio dospjela javna davanja te da ne postoje sigurnosne zapreke za njegov primitak u hrvatsko državljanstvo.“

Članak 26.2.

„Ministarstvo unutarnjih poslova može odbiti zahtjev za stjecanje ... državljanstva iako su ispunjene pretpostavke, ako ocijeni da postoje razlozi od interesa za Republiku Hrvatsku zbog kojih se zahtjev za stjecanje ... državljanstva treba odbiti.“

32. Mjerodavne odredbe Zakona o sigurnosnim provjerama, Narodne novine br. 85/08 i 86/12) glase:

Članak 13.

„Temeljna sigurnosna provjera provodi se za:

...

– za strance prilikom odobravanja boravka ili primanja u hrvatsko državljanstvo,

...”

Članak 35.

„Po provedenoj sigurnosnoj provjeri, nadležna obavještajno-sigurnosna agencija dostavit će izvješće podnositelju zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere.“

Članak 39.

- „1. Izvješće o rezultatima sigurnosne provjere treba sadržavati i mišljenje o postojanju sigurnosnih zapreka.
2. Sadržaj i izgled izvješća iz stavka 1. ovoga članka ...označava se najmanje stupnjem tajnosti »Povjerljivo«.

Članak 41.

„Iznimno od članka 35. i 39. ovoga Zakona, kad je riječ o sigurnosnim provjerama ... za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja podnositelju zahtjeva samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke.“

33. Člankom 42. Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 79/06) predviđeno je kako slijedi:

Članak 42.

“... Sigurnosna provjera provodi se i za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo i za strance u Republici Hrvatskoj čiji je boravak važan za sigurnost države.“

34. Mjerodavne odredbe Zakona o strancima, Narodne novine br. 130/11 i 74/13), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme glase:

Članak 5.

„(1) Sigurnosnu provjeru za stranca u svrhu utvrđivanja razloga nacionalne sigurnosti provodi Sigurnosno-obavještajna agencija.

(2) U odluci kojom se iz razloga nacionalne sigurnosti odbija ili prestaje boravak strancu ili se stranac protjeruje, navest će se zakonska odredba bez obrazlaganja razloga koji su bili odlučujući za donošenje odluke.“

Protjerivanje zbog povećane društvene opasnosti

Članak 106.

„Rješenje o protjerivanju će se donijeti ako:

1. je stranac zbog kaznenog djela počinjenog s namjerom pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužu od jedne godine,
2. je stranac zbog kaznenog djela počinjenog s namjerom u razdoblju od 5 godina više puta pravomoćno osuđivan na kaznu zatvora u ukupnom trajanju od najmanje 3 godine,
3. je stranac zbog kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora,
4. stranac predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost.“

35. Mjerodavne odredbe Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine br. 20/10, s izmjenama i dopunama) glase:

Članak 4.

„(1) Upravni spor ne može se voditi u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora.

(2) Upravni spor ne može se voditi o pravilnosti pojedinačne odluke donesene primjenom slobodne ocjene javnopravnog tijela, ali se može voditi o zakonitosti takve odluke, granicama ovlasti i svrsi radi koje je ovlast dana.

...“

„Članak 58.

„(1) Ako sud utvrdi da je pojedinačna odluka javnopravnog tijela nezakonita, presudom će usvojiti tužbeni zahtjev, poništiti pobijanu odluku i sam riješiti stvar, osim kada to ne može učiniti s obzirom na prirodu stvari ili je tuženik rješavao po slobodnoj ocjeni.

...“

36. Mjerodavne odredbe Zakona o tajnosti podataka, Narodne novine br.79/2007 i 86/2012) glase:

Članak 16.

„ (1) Kad postoji interes javnosti, vlasnik [klasificiranog] podatka dužan je ocijeniti razmjernost između prava na pristup informacijama i [razloga zbog kojih je taj podatak klasificiran] ... te odlučiti o zadržavanju stupnja tajnosti, promjeni stupnja tajnosti, deklasifikaciji ili oslobađanju od obveze čuvanja tajnosti podatka....“

Članak 20.

„ (1) Pristup klasificiranim podacima bez certifikata imat će u okviru obavljanja poslova iz njihovog djelokruga državni dužnosnici ..., zastupnici u Hrvatskome saboru, pučki pravobranitelj, suci, Glavni državni odvjetnik, zamjenici Glavnog državnog odvjetnika, ravnatelj Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te zamjenici ravnatelja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.“

37. U odluci br. U-I-1007/12 od 24. lipnja 2020. Ustavni sud ocijenio je ustavnost članka 5. stavka 2. Zakona o strancima i članka 41. Zakona o sigurnosnim provjerama (vidi stavke 34. i 32. ove presude) na zahtjev suca Upravnog suda u Zagrebu i pučkog pravobranitelja. Ispitao je cjelokupan pravni okvir o kojem je riječ i mjerodavno zakonodavstvo Europske unije, kao i sudsku praksu Suda Europske unije. Zaključio je da dotične odredbe ne predstavljaju povredu prava na učinkovitu pravnu zaštitu pod uvjetom da upravna tijela tijekom svog postupanja poštuju određene pretpostavke razmjernog postupanja prema pravu stranaka na učinkovitost pravne zaštite. Konkretno, upravni sudovi imaju ovlast i obvezu ispitati jesu li nadležna upravna tijela poštovala razna postupovna jamstva predviđena zakonom, uključujući obvezu da navedu precizna i valjana obrazloženja za svoje odluke. [Upravni sudovi] su ovlašteni od dotičnog tijela tražiti da dostavi informacije ili dokaze u tom pogledu, neovisno o tome jesu li klasificirani ili ne. U situaciji u kojoj bi priopćavanje određenih informacija osobi koje su bitne za njezin predmet bilo u suprotnosti s nacionalnom sigurnošću zadaća je sudova iskoristiti dostupne postupovne mehanizme da uspostave ravnotežu između legitimnog interesa povjerljivosti klasificiranih informacija i poštovanja postupovnih prava dotične osobe, kao što je pravo da bude saslušana i pravo na kontradiktorni postupak. Ustavni sud smatrao je da bi sudovi trebali i ocijeniti valjanost razloga i pravnih elemenata koje su navela nadležna tijela kako bi opravdala svoje protivljenje priopćavanju informacija određenoj osobi kojim se ograničavaju njezini interesi. Da bi se uspostavila potrebna ravnoteža, sudovima je dopušteno za dotičnu osobu sažeti sadržaj klasificiranih dokumenata ili dokaza o kojima je riječ.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 7 UZ KONVENCIJU

38. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je njegovo protjerivanje određeno rješenjem koje nije sadržavalo obrazloženje i da nije mogao iznijeti nikakve razloge protiv svog protjerivanja, što je dovelo do povrede njegovih prava na temelju članka 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„1. Stranac koji zakonito boravi na području neke države ne smije biti iz nje protjeran, osim radi izvršenja odluke donesene u skladu sa zakonom; i treba mu dopustiti da:

- a) iznese razloge protiv svog protjerivanja;
- b) zatraži ponovno razmatranje svog slučaja; i
- c) u tu svrhu bude zastupan pred nadležnim tijelom, ili pred osobom ili osobama koje to tijelo imenuje.

2. Stranac može biti i protjeran prije no što je ostvario prava iz stavka 1. toč. a), b) i c) ovoga članka kada je protjerivanje nužno radi interesa javnog reda ili se temelji na razlozima državne sigurnosti.“

A. Dopuštenost

39. Vlada je tvrdila da je zahtjev preuranjen jer je postupak na domaćoj razini još uvijek bio u tijeku kad je zahtjev podnesen Sudu.

40. Podnositelj zahtjeva nije se složio ustvrdivši da domaći sudovi nisu brzo odlučili o njegovu predmetu.

41. Sud primjećuje da je podnositelj prvi put podnio zahtjev Sudu 15. veljače 2016. zahtijevajući primjenu pravila 39. Poslovnika Suda protiv svog protjerivanja. U to je vrijeme domaći postupak u njegovu predmetu doista još bio u tijeku. Njegov zahtjev na temelju pravila 39. Poslovnika Suda odbačen je 17. veljače 2016. Međutim, o osnovanosti njegova predmeta, koja se u to vrijeme još uvijek ispitivala na domaćoj razini, u međuvremenu su odlučili i Visoki upravni sud i Ustavni sud.

42. Sud je ranije prihvatio da se posljednja faza određenog pravnog sredstva može ostvariti nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što se utvrdi njegova dopuštenost, kao što je to slučaj u ovom predmetu (vidi *Karoussiotis protiv Portugala*, br. 23205/08, stavak 57., 1. veljače 2011., i *Şahin Alpay protiv Turske*, br. 16538/17, stavak 86., 20. ožujka 2018.). Štoviše, Sud je uvjeren da je podnositelj zahtjeva iznio svoj prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju domaćim vlastima te im je tako pružio priliku da isprave navodnu povredu Konvencije. Iz toga slijedi da se prigovor Vlade mora odbiti.

43. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Očitovanja stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

44. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je njegovo protjerivanje bilo određeno rješenjem koje nije sadržavalo obrazloženje jer sigurnosna provjera koja je provedena u odnosu na njega nije bila podložna nikakvom nadzoru. Stoga mu nisu bili poznati ključni razlozi za odluku da predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost, što je dovelo do situacije u kojoj nije mogao iznijeti razloge protiv svog protjerivanja. Zapravo, nitko osim osobe koja je provela sigurnosnu provjeru nije bio upoznat s okolnostima ili činjenicama na temelju kojih je utvrđeno da podnositelj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost jer nikakav nadzor sigurnosnih provjera nije propisan domaćim pravom.

45. Podnositelj zahtjeva nadalje je tvrdio da je postupak sigurnosne provjere zloupotrijebljen u njegovu predmetu zbog njegove etničke i vjerske pripadnosti. Njegovo odbijanje suradnje s nacionalnom obavještajnom agencijom prikazano je na način da on sam predstavlja opasnost za sigurnost i stoga ne ispunjava uvjete za stjecanje hrvatskog državljanstva. Ukinut mu je status stranca sa stalnim boravkom u Hrvatskoj i u konačnici je protjeran iz zemlje. Provedena sigurnosna provjera nije bila podložna nikakvom nadzoru, a rješenja na temelju kojih je izgubio statusna prava nisu sadržavala obrazloženje.

46. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, svrha neotkrivanja dokumenata obavještajne agencije, kao što je zaštita istražnih metoda Agencije ili identiteta njezinih službenika i njihovih doušnika, bila bi ostvarena i da je barem bio obaviješten o tome koja se od njegovih aktivnosti smatrala opasnošću za nacionalnu sigurnost. U tom pogledu tvrdio je da nije znao ništa o opasnosti koju je navodno predstavljao, pa čak i manje od podnosioca zahtjeva u predmetu *Muhammad i Muhammad protiv Rumunjske* ([VV], br. 80982/12, 15. listopada 2020.).

(b) Vlada

47. Vlada je tvrdila da su ograničenja kojima je podnositelj zahtjeva bio podvrgnut imala protutežu u domaćem postupku kako bi se očuvalo samu bit njegovih prava na temelju članka 1. Protokola 7.

48. Podnositelj zahtjeva bio je obaviješten o navodima iznesenima protiv njega. Dana 23. veljače 2015. bio je pozvan u relevantnu policijsku postaju gdje mu je priopćeno da je pokrenut postupak za njegovo protjerivanje iz Republike Hrvatske. Četiri dana kasnije policija je donijela rješenje o njegovu

protjerivanju iz Hrvatske na jednu godinu temeljeći svoju odluku na klasificiranom dokumentu koji joj je dostavila nacionalna obavještajna agencija. U dotičnom dokumentu navedeno je da su ispunjeni svi uvjeti za protjerivanje podnositelja zahtjeva jer predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost u smislu članka 106. stavka 1. točke 4. Zakona o strancima. Nije bilo potrebe za daljnjim obrazloženjem dokumenta Agencije jer podnositelj zahtjeva nije bio optužen ni za kakvo kazneno djelo i, u svakom slučaju, nikakvo pojašnjenje nije bilo dopušteno prema domaćem pravu.

49. Vlada je nadalje tvrdila da je podnositelj zahtjeva bio obaviješten o tijeku postupka i da je bio zastupan po odvjetniku. Štoviše, suci upravnog suda ispitali su dokument Agencije u postupku radi njegova stjecanja hrvatskog državljanstva.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

50. Opća načela o postupovnim pravima stranaca sa zakonitim boravkom u postupku protjerivanja sažeta su u gore navedenom predmetu *Muhammad i Muhammad*, stavci 125. – 157.; vidi i *ibid.*, stavci 67. – 68., u kojima su izloženi mjerodavni dijelovi Pojašnjenja uz Protokol br. 7).

51. Konkretno, Sud je utvrdio da članak 1. stavak 1. Protokola br. 7 u načelu zahtijeva da dotični stranci budu obaviješteni o relevantnim činjeničnim elementima koji su naveli nadležna domaća tijela da smatraju da oni predstavljaju opasnost za nacionalnu sigurnost i da im se osigura pristup sadržaju dokumenata i informacijama u spisu predmeta na koje su se te vlasti pozvale kada su odlučivale o njihovu protjerivanju (*ibid.*, stavak 129.).

52. Iako ta prava nisu apsolutna, bilo kakva ograničenja tih prava ne smiju poništiti postupovnu zaštitu zajamčenu člankom 1. Protokola br. 7 narušavanjem same biti zaštitnih mjera sadržanih u toj odredbi. Čak i u slučaju ograničenja, strancu se mora pružiti djelotvorna prilika da iznese razloge protiv svog protjerivanja i mora biti zaštićen od svake proizvoljnosti. Sud će stoga prvo utvrditi je li nadležno neovisno tijelo utvrdilo da su ograničenja postupovnih prava stranca propisno opravdana u konkretnim okolnostima tog predmeta, a zatim će ispitati jesu li poteškoće koje su za dotičnog stranca proizašle iz tih ograničenja bile dovoljno kompenzirane uravnotežujućim čimbenicima (*ibid.*, stavak 133.). S tim u vezi, Sud je naglasio da, što su manje strogo nacionalne vlasti ispitale potrebe za ograničenjem postupovnih prava stranca, to Sud mora strože ispitati uravnotežujuće čimbenike (*ibid.*, stavak 145.).

53. Sud je utvrdio određene čimbenike koji mogu uravnotežiti ograničenja postupovnih prava stranca zajamčenih člankom 1. Protokola br. 7, kao što su relevantnost informacija koje su otkrivene strancu i njegov pristup dokumentima na kojima su vlasti temeljile odluku, informacije o vođenju postupka i postojećim domaćim mehanizmima za uravnoteženje

ograničenja njegovih prava, to je li stranac bio zastupan [pred tijelima] i je li u postupku sudjelovalo neovisno tijelo (*ibid.*, stavci 147. – 156.; vidi i *Hassine protiv Rumunjske*, br. 36328/13, stavak 54., 9. ožujka 2021.). Sud je naglasio da ti čimbenici ne moraju biti ispunjeni kumulativno i da se ocjena prirode i opsega uravnotežujućih čimbenika koje treba primijeniti može razlikovati ovisno o okolnostima pojedinog predmeta (vidi gore navedeni predmet *Muhammad i Muhammad*, stavak 157.).

(b) Primjena općih načela na ovaj predmet

54. Budući da je ovo prvi predmet protiv tužene države u kojem se otvara pitanje postupovnih prava stranaca na temelju članka 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju u predmetu o protjerivanju iz razloga nacionalne sigurnosti, Sud će ispitati sustav i postupovne zaštitne mjere koji postoje u Hrvatskoj, kao i način na koji su primijenjeni u podnositeljevu predmetu.

55. S tim u vezi, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva bio stranac sa stalnim boravkom u Hrvatskoj koji je podnio zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva. Nakon pozitivne prve ocjene njegova zahtjeva, godine 2011. izdano mu je zajamčenje da ispunjava sve pretpostavke za stjecanje hrvatskog državljanstva, ali da se, kako bi ga stekao, mora odreći državljanstva Bosne i Hercegovine, što je potom i učinio (vidi stavke 7. i 8. ove presude).

56. Zatim je, nakon sigurnosne provjere koja se mora provesti za osobe koje žele steći hrvatsko državljanstvo, nacionalna obavještajna agencija 2014. donijela negativno mišljenje u odnosu na podnositelja zahtjeva navodeći da podnositelj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost, a da pritom nije navela nikakve dodatne pojedinosti niti je prema domaćem pravu to bila dužna učiniti (vidi stavak 10. ove presude).

57. Na temelju tog mišljenja podnositeljev je zahtjev za stjecanje državljanstva odbijen. U upravnom sporu koji je uslijedio suci Upravnog suda u Zagrebu i Visokog upravnog suda izvršili su uvid u klasificiranu dokumentaciju Agencije i objasnili da je odluka o tome hoće li se pojedincu dodijeliti hrvatsko državljanstvo ponajprije obuhvaćena diskrecijskom ovlašću tužene države i da je ocjena zakonitosti u takvim pitanjima stoga ograničena (vidi stavke 13. i 14. ove presude). Sud ne dovodi u pitanje tu odluku niti je podnositelj prigovorio zbog odbijanja vlasti da mu dodijele hrvatsko državljanstvo. S tim u vezi, Sud ponavlja da Konvencija pojedincu ne jamči pravo na dobivanje državljanstva određene države (vidi *Slivenko i drugi protiv Latvije* (odl.) [VV], br. 48321/99, stavak 77., ECHR 2002-II (izvadci)).

58. Međutim, čini se da je sigurnosna provjera podnositelja zahtjeva koja je provedena u okviru odbijanja državljanstva dovela do donošenja nekoliko daljnjih odluka domaćih tijela, među ostalim rješenja o prestanku njegova boravka i rješenja o njegovu protjerivanju iz zemlje, te je na njih stavljen glavni naglasak u prigovoru podnositelja zahtjeva, a stoga i u analizi Suda.

59. S tim u vezi, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva bio obaviješten o postupku radi njegova protjerivanja iz razloga nacionalne sigurnosti (vidi stavak 48 ove presude). Međutim, osim općenite izjave da je utvrđeno da podnositelj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost, vlasti mu nisu dale ni najmanju naznaku razloga na kojima su temeljile svoju ocjenu.

60. Prema domaćem pravu, klasificirano mišljenje Agencije dano u postupku radi primanja u državljanstvo nije moralo sadržavati obrazloženje (vidi stavak 32. ove presude). Klasificirani dokument Agencije koji je naknadno dostavljen policiji, a koji je bio temelj za prestanak boravka i protjerivanje iz zemlje, također nije morao sadržavati obrazloženje (vidi stavak 34. ove presude). Nadalje nije sporno da nijedan od tih dokumenata ni materijal na kojem su se temeljili nikada nije stavljen na raspolaganje podnositelju zahtjeva na uvid ni u kojim okolnostima i ni u kojoj fazi postupka jer su se prema domaćem pravu smatrali klasificiranim materijalima.

61. Prema mišljenju Suda, prethodno opisani proces podrazumijevao je značajno ograničenje prava podnositelja zahtjeva da bude obaviješten o činjeničnim elementima koji su predstavljali temelj odluke domaćih vlasti da odrede njegovo protjerivanje iz Hrvatske. Preostaje ispitati jesu li ograničenja postupovnih prava podnositelja zahtjeva bila propisno opravdana i jesu li nacionalne vlasti uvele mjere uravnoteženja kako bi ublažile ta ograničenja (vidi stavak 52. ove presude).

62. S tim u vezi, Sud primjećuje da, budući da je iz mjerodavnih zakonskih odredbi bilo jasno da dokument na kojem je policija temeljila odluku ne mora sadržavati obrazloženje i da podnositelj zahtjeva nije mogao imati pristup spisu jer su ti dokumenti bili klasificirani (vidi stavke 34. i 36. ove presude), domaći sudovi nisu ponovno ocijenili kako su te odredbe utjecale na prava podnositelja zahtjeva u njegovu pojedinačnom slučaju. Štoviše, prema domaćem pravu nacionalnim sudovima nije bilo dopušteno deklasificirati dotične informacije jer je klasificirane informacije mogao deklasificirati samo njihov vlasnik (usporedi gore navedeni predmet *Muhammad i Muhammad*, stavak 162., i usporedi nasuprot tome *Regner protiv Češke Republike* [VV], br. 35289/11, stavak 152., ECHR 2017 (izvadci)).

63. Prema tome, u nedostatku bilo kakvog ispitivanja od strane sudova koji su postupali u predmetu toga je li bilo nužno ograničiti podnositeljeva postupovna prava u postupku protjerivanja, Sud mora vrlo detaljno ispitati jesu li postojeći uravnotežujući čimbenici mogli djelotvorno ublažiti ograničenja njegovih postupovnih prava u ovom predmetu. U tom kontekstu, Sud će uzeti u obzir svoje utvrđenje da su dotična ograničenja bila znatna (vidi stavak 61. ove presude i usporedi gore navedeni predmet *Muhammad i Muhammad*, stavak 165.).

64. Ispitujući uravnotežujuće čimbenike dostupne na temelju domaćeg prava u relevantno vrijeme, Sud napominje da su, kako je ustvrdila Vlada,

vlasti obavijestile podnositelja zahtjeva da je pokrenut postupak radi njegova protjerivanja iz razloga nacionalne sigurnosti (vidi stavak 48. ove presude). Međutim, kako je prethodno navedeno, nije obaviješten ni o jednom od činjeničnih elemenata koji su vlasti doveli do zaključka da predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost (usporedi nasuprot tome gore navedeni predmet *Muhammad i Muhammad*, stavci 12. i 161., u kojem su podnositelji zahtjeva barem bili obaviješteni da zabrinutost u vezi s njima uključuje terorizam; i predmet *Poklikayew protiv Poljske*, br. 1103/16, stavci 6. i 66., 22. lipnja 2023., u kojem je u odluci kojom se podnositelja zahtjeva obavještava da njegov dalji boravak u Poljskoj predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost navedeno i da je surađivao s bjeloruskim tajnim službama). Budući da podnositelj nije dobio čak ni sažet prikaz činjenica koje su poslužile kao osnova za zaključak da predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost, prema mišljenju Suda, ne može se reći da je mogao na odgovarajući način iznijeti svoje argumente u upravnom sporu koji je pokrenuo (vidi *Ljatifi protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 19017/16, stavak 39., 17. svibnja 2018.).

65. Sud nadalje primjećuje da, iako je podnositelj zahtjeva bio zastupan tijekom brojnih upravnih postupaka o kojima je riječ, nije mogao uputiti specijaliziranog odvjetnika s odgovarajućim ovlaštenjem da pristupi klasificiranim dokumentima jer takav postupak ne postoji u domaćem pravu (vidi stavak 36. ove presude). Njegovo zastupanje stoga nije bilo dovoljno djelotvorno da bi moglo znatno uravnotežiti ograničenja koja su na njega utjecala u ostvarivanju njegovih postupovnih prava u ovom predmetu (usporedi gore navedeni predmet *Muhammad i Muhammad*, stavak 192.).

66. Sud nadalje primjećuje da su rješenje o protjerivanju podnositelja zahtjeva preispitali sudovi u dva stupnja s potrebnom neovisnošću, što je u načelu predstavljalo značajnu zaštitnu mjeru koja može ublažiti učinke ograničenja njegovih postupovnih prava.

67. S tim u vezi, Sud primjećuje da je u odluci br. U-I-1007/12 od 24. lipnja 2020. Ustavni sud utvrdio da su pravnim okvirom u Hrvatskoj upravnim sudovima osigurani dostatni postupovni mehanizmi za učinkovitu zaštitu prava pojedinaca u slučajevima protjerivanja iz razloga nacionalne sigurnosti. U situacijama u kojima bi priopćavanje određenih informacija osobi koje su bitne za njezin predmet bilo u suprotnosti s nacionalnom sigurnošću, zadaća je nadležnih sudova iskoristiti dostupne postupovne mehanizme da uspostave ravnotežu između legitimnog interesa povjerljivosti klasificiranih informacija i poštovanja postupovnih prava dotične osobe, kao što je pravo da bude saslušana i pravo na kontradiktorni postupak. To uključuje, ako je potrebno, pružanje dotičnoj osobi sažetka sadržaja bilo kojih klasificiranih dokumenata u njezinu predmetu (vidi stavak 37. ove presude).

68. Kad je riječ o načinu na koji su upravni sudovi upotrijebili svoje ovlasti u ovom predmetu, Sud primjećuje da se, iako su suci koji su odlučivali u podnositeljevu predmetu imali pravo tražiti pristup klasificiranoj

dokumentaciji u upravnom sporu u vezi s njegovim protjerivanjem, čini da nisu iskoristili tu priliku (vidi, *a contrario*, gore navedeni predmet *Regner*, stavak 154.). Umjesto toga, Visoki upravni sud naveo je da je u klasificirane dokumente koji se odnose na sigurnosnu provjeru podnositelja već izvršen uvid u upravnom sporu vođenom radi odbijanja njegova zahtjeva za stjecanje državljanstva (vidi stavak 20. ove presude).

69. Iako su ta dva postupka nedvojbeno bila u određenoj mjeri povezana (vidi stavak 58. ove presude), njihov cilj nije bio isti i Sud ne može prihvatiti da je pozivanje na ishod ranije odluke o odbijanju primanja podnositelja zahtjeva u državljanstvo ili na postupovne zaštitne mjere koje su u njoj pružene moglo u potpunosti uravnotežiti ograničenje njegovih procesnih prava u postupku protjerivanja koji je uslijedio. Kao prvo, to je stoga što je Upravni sud odlučio odbiti primiti ga u državljanstvo tek nakon što je već odbacio njegovu upravnu tužbu u vezi s njegovim protjerivanjem (vidi stavke 13. i 19. ove presude). Kao drugo, i još važnije, kako je objasnio Upravni sud, odluka o primanju ili odbijanju primanja pojedinca u državljanstvo ovisi o diskrecijskoj ocjeni državnih tijela i nije podložna potpunoj ocjeni zakonitosti (vidi stavak 13. ove presude). S druge strane, u postupku protjerivanja moraju postojati odgovarajuće postupovne zaštitne mjere, među ostalim potpuna ocjena zakonitosti.

70. Konačno, Sud primjećuje da u ocjeni zakonitosti odluke o protjerivanju domaći sudovi nisu propisno objasnili ni zašto je važno očuvati povjerljivost dokumenta Agencije u konkretnim okolnostima podnositeljeva predmeta ni koji je opseg ocjene koju su proveli (vidi gore navedene predmete *Regner*, stavci 158. – 160., i *Ljatifi*, stavak 40.). Drugim riječima, čini se da u podnositeljevu predmetu domaći sudovi nisu iskoristili postupovne mehanizme koji su im bili dostupni na temelju domaćeg prava (vidi stavke 37. i 67. ove presude), koji su mu mogli pružiti djelotvornu priliku da iznese razloge protiv svog protjerivanja. Umjesto toga, ograničili su se na puko formalističko ispitivanje spornih odluka te tako tvrdnju izvršne vlasti da podnositelj zahtjeva predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost nisu podvrgnuli nikakvom smislenom sudskom ispitivanju (vidi gore navedeni predmet *Ljatifi*, stavak 40.; *Lupsa protiv Rumunjske*, br. 10337/04, stavak 41., ECHR 2006-VII; i *Kaya protiv Rumunjske*, br. 33970/05, stavak 42., 12. listopada 2006.).

71. Prethodna razmatranja dostatna su Sudu da zaključi da, imajući na umu postupak u cjelini i uzimajući u obzir slobodu procjene koju države imaju u pitanjima nacionalne sigurnosti, ograničenje postupovnih prava podnositelja zahtjeva u postupku u vezi s njegovim protjerivanjem nije bilo uravnoteženo u domaćim postupcima kako bi se očuvalo samu bit tih prava i podnositelja zaštitilo od proizvoljnosti.

72. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

73. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i na temelju članka 5. Konvencije o zakonitosti svog lišenja slobode, na temelju članka 3. o uvjetima boravka u Prihvatnom centru Ježevo, na temelju članka 8. o miješanju u njegov privatni i obiteljski život, na temelju članka 2. Protokola br. 4 uz Konvenciju o ograničenjima njegove slobode kretanja i na temelju članka 13. Konvencije o nepostojanju djelotvornog pravnog sredstva.

74. Kad je riječ o njegovim prigovorima na temelju članaka 3. i 5. Konvencije, Sud primjećuje da, kao što je Vlada ispravno istaknula, podnositelj zahtjeva nikada nije podnio upravnu tužbu protiv rješenja policije u Zaprešiću od 24. listopada 2015. o njegovu smještaju u Prihvatni centar Ježevo ni tužbu o uvjetima njegova smještaja u tom centru (vidi stavak 25. ove presude). Da je to učinio, nadležni Upravni sud mogao bi ispitati osnovanost njegovih prigovora, a podnositelj bi dalje imao mogućnost podnijeti žalbu Visokom upravnom sudu, a u konačnici i podnijeti tužbu Ustavnom sudu (usporedi predmetu *M. H. i drugi protiv Hrvatske*, br. 15670/18 i 43115/18, stavci 37. – 45., 18. studenoga 2021., u kojem su neki od podnositelja uspješno iskoristili taj put pravne zaštite). U skladu s tim, ovi se prigovori moraju odbaciti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

75. Kad je riječ o preostalim prigovorima, uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gore navedena utvrđenja, Sud smatra da je ispitao glavna pravna pitanja otvorena u ovom zahtjevu i da nije potrebno donijeti posebnu odluku o dopuštenosti i osnovanosti preostalih prigovora.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

76. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

77. Podnositelj zahtjeva potraživao je EUR 40.000,00 na ime naknade nematerijalne štete. Potraživao je i EUR 554,31 euro na ime naknade materijalne štete za sudske pristojbe koje je morao platiti u postupcima pred upravnim sudovima.

78. Vlada je osporila ta potraživanja.

79. Sud ne nalazi nikakvu uzročno-posljedičnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbacuje taj zahtjev. Međutim, podnositelju zahtjeva dodjeljuje iznos od EUR 5.000,00 na ime naknade nematerijalne štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdatci

80. Podnositelj zahtjeva potraživao je i EUR 14.962,58 na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred ovim Sudom.

81. Vlada je osporila ta potraživanja.

82. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je njihova visina razumna (vidi, među mnogim drugim izvorima prava, *L. B. protiv Mađarske* [VV], br. 36345/16, stavak 149., 9. ožujka 2023.). Sud u ovom predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje i prethodno navedene kriterije, smatra razumnim dodijeliti iznos od EUR 5.000,00, koji obuhvaća troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na članak 1. Protokola br. 7 dopušten, a prigovori na temelju članka 3. i 5. Konvencije nedopušteni;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju;
3. *presuđuje* da nije potrebno ispitati dopuštenost i osnovanost prigovora na temelju članka 8. i 13. Konvencije ili na temelju članka 2. Protokola br. 4 uz Konvenciju;
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose:
 - (i) EUR 5.000,00 (pet tisuća eura) na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati,
 - (ii) EUR 5.000,00 (pet tisuća eura), na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva
 - (iii) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda
5. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

PRESUDA F. S. protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 5. prosinca 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Arnfinn Bårdsen
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524